

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 84.

V Ljubljani, v sredo 15. aprila 1885.

Letnik XIII.

Kmetom v pomoč.

Piše Ivan Belec.

Uvod.

Dokler ni prišel Kristus na svet, je bilo kmetško delo, kakor tudi rokodelstvo zaničevano. Zategadel je le tisti delal, kogar je sila priganjala. Največi modrijani so učili, da je delo za poštenega človeka sramotno.

Kako se je spremenilo, odkar je prišel Kristus, večna Resnica, na svet! Delati z rokami, ni več sramotno, ampak častno. Božji Zveličar si je do svojega tridesetega leta z rokami kruh služil in s tem je delo posvetil. Zdaj ima vsakdo dolžnost delati, ker apostelj pravi: kdor ne dela, naj tudi ne jé. Ker pa človek nima samo telesa, ampak tudi dušo, zato je delo dvojno, duševno in telesno. Vsako delo pa zasluži svoje plačilo. Kdor dela pa z rokami, smé in mora zahtevati, da mu drugi pomagajo skrbeti za njegovo dušo. Kdor dela pa z duhom ljudem na korist, takemu se mora dati, kar potrebuje za svoje telo. Zategadelj je Kristus aposteljem rekel: „Pojdite, učite in kršćujte vse narode“; na drugem mestu pa pravi: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega“, in apostelj pristavlja: „Kdor altarju služi, naj se od altarja živi“. Tako moramo drug drugemu pomagati, ker smo vsi bratje med seboj in vsi otroci enega Očeta, ki je v nebesih.

Da se pa ljudje precej s prve mladosti morejo odgojevati kot otroci božji, posvetil je Zveličar družino s tem, da je zakon povzdignil v zakrament. Mož in žena zamoreta z milostjo sv. zakona vse dolžnosti spolnovati, ki jih imata drug do drugega in do otrok. Krščanska družina je steber človeški družbi, ako se družina spridi, spridena je tudi občina in dežela. Da se pa svetost krščanske družine ohrani, priporočal je Zveličar kot prvo dolžnost, da moramo sami sebe zatajevati in priporočal je devišstvo kot posebno popolnost. Le kjer se zatajevanje, kjer se devišstvo časti, le tam je krščansko družinsko življenje mogoče. Le tam je mogoče, da se

zakoni ne sklepajo neprevidno ali iz mesenega poželenja, da se med zakonskimi ohrani čista ljubezen in da se otroci v čistosti in svetosti odgojujejo.

Božja volja je, da človek v pôtu svojega obraza kruh služi sebi in svoji družini, ker apostelj pravi, da, kdor za svoje ne skrbi, je vero zatajil. Kar si kdo z delom pridobi, to smé po božji volji porabiti, tega mu ne smé nihče vzeti, kajti Bog pravi: „Ne kradi“. Božja volja je pa tudi, da revežem pomagamo; ako ne skazujemo telesnih del usmiljenja, nas bo Bog obsodil v pogubljenje. Delati ne smemo edino zavolj dobička, ampak zato, ker je tako božja volja. „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, pravi Zveličar, in vse drugo vam bo privrženo.“ Spolnujte v vseh rečeh božjo voljo in imeli bote vse, česar potrebujete na tem in onem svetu.

To so krščanske resnice. Kjer so se po njih ravnali, tam so bili ljudje srečni, tam ni bilo nezadovoljnežev. Kjer se je po njih ravvalo, tam sta zginila trnje in osat, tam se je po pridnem delu in po blagoslovu božjem puščava spremenila v rodovitno zemljo, v raj.

V srednjem veku, ko je bila živa vera pri mogočnih in nizkih, ni bilo nemaničev, to je taci, ki nič nimajo. Vsaka družina, ki je bila sama za-se, imela je svoje posestvo (svoj grunt) in vsaka družina, ki je grajščaku pri delu pomagala, je imela svojo bajtico. Ako je družina hotla iti proč ali na drugo posestvo ali v mesto, jej tega nihče ni branil. Ali nihče jej ni mogel vzeti ne grunta, ne kože. Kmetška družina je bila z zemljo vedno zvezana.

Zemlja ni zato, da bi se iz nje dobiček vlek, ampak zato, da se ljudje na njej živé in za nebesa pripravljajo. Ker je krščanska družina steber človeški sreči, zato se je skrbelo, da je imela vsaka družina podlago v zemlji. Kakor ima drevo v gozdu svoje mesto in mu tega mesta, dokler je življenje v njem, ne more nobeno drugo drevo vzeti, taka je bila vsaka družina vkoreninjena na svojem kmetškem domu; dokler je družina kot taka živela, toliko časa je imela svoj dom.

Zategadel se kmetški dom ni mogel zadolžiti in se tudi ni bilo treba. Cesarju je kmet služil le s pestjo kot vojak, grajščaku je dajal desetino od svojih pridelkov, bratom in sestram pa za doto kako žrebe ali kravo in nekaj lakti platna. Ker so ljudje imeli zatajevanje samega sebe in devišstvo v časti in ker so poznali težke zakonske dolžnosti, zato niso silili v zakonski stan. Eden izmed otrok, navadno najstarejši sin je prevzel dom, drugi so pa ostali družinski udje doma ali so pa šli služiti k sosedom. Nobenemu se ni godila krivica, otroci so strice in tete spoštovali, dostikrat še rajše imeli kot starše. Nihče se ni od doma zapodil in vsak se je smel domu vrniti. Zemljišče je bilo družinsko, zato mu tudi zapravljev gospodar ni mogel dosti škodovati, ker se ni mogel zadolžiti. Ali si moremo kaj boljšega misliti? Kako bi bili kmetje zadovoljni, ko bi bilo še tako! Se vé, tudi tačas so bile marsiktere pomanjkljivosti, ker ljudje so bolj k slabemu kot k dobremu nagnjeni že po svoji po grehu sprideni naravi, med pšenico je vedno nekaj plevela.

Koncem srednjega veka se je pa že začel napravljati nekaj dolg, ki se je renta imenoval. Nekdo je dal kmetu sto goldinarjev in si je zgovoril, da mu mora kmet, recimo, skozi drajšet let vsako leto dajati po tri mernike pšenice ali pa na večno po dva. Denar sam se ni smel nikdar nazaj tirjati. Denar se tedaj ni posodil, za ta denar se je tako rekoč, le toliko ali toliko žita ali živine od kmeta kupilo.

S šestnajstim stoletjem, v katerem je Luter Martin novo vero učil, se je začel novi vek in z novim vekom se je jela rušiti krščanska družina. Luter, ki je bil prej katoliški duhoven, je kvasil, da zakon ni zakrament in vzel je za ženo nuno, ki je Bogu obljubila vedno devišstvo. S tem naukom in s tem izgledom se je na dostih krajih omajala svetost zakona in ob enem tudi krščanska družina. Ker pa krščanska družina ni bila več v časti, zato so drugi jeli učiti, da za družino ni treba skrbeti. Grunt je bil prej, kakor smo videli, družinsk, zdaj so pa doktorji pravili, da je grunt gospodarjev, da se smé gospodar zadolžiti na grunt in storiti z

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ drugi dodatek.

(Dalje.)

Svét ali nauk, in pa postava!

Tukaj mi moj g. nasprotnik očita, da si prekam, češ, da svét ali nauk ne more biti ob enem postava. A jaz trdim, da vendar. Znano je namreč, da beseda svét ima dva različna pomena, pravega ali ožjega in pa nepravega ali širšega. V prvem pomenu znači to, kar naravoslovci imenujejo „de bono meliori“, v drugem pa, nepravem, znači katerikoli nauk ali sploh praktično resnico. Tega moj g. nasprotnik ni razločil, zatoraj mi kar očita, da si prerekam, ker svét imenujem postavo, ter me zavrača z Mat. XIX. 21: če hočeš biti popolen . . . idi, prodaj . . . kjer je govor o evangeljskem svetu. Nasprotnik išče me tam, kjer me ni. Gotovo ta svét ni eno in isto kar postava, ker postava tirja to, kar je moralno potrebno, svét pa v tem pomenu le priporoča, kar pelje človeka k večji popolnosti. Da bi bil jaz v tem zmislu rabil besedo

„svét“, bi si bil gotovo prerekal. Toda g. nasprotnik moral bi vedeti, da moj „svét“ se ima razumeti v širšem pomenu; in tako izgine moje domišljeno prerekanje. Znano je namreč, da ena in ista praktična resnica, katero kdo izjavi komu drugemu kot vodilo za delovanje, imenuje se ob enem i svét i nauk i postava. Nauk, v kolikor se dá kot resnica spoznati in jo toraj kot tako vsprejme praktični razum; postava, v kolikor ta resnica kot praktično vodilo moralno veže voljo, da se po njej dejstvuje ali ravná v posamnih činih; svét pa, v kolikor je objavljena v milejši obliki, ako se namreč nauk ali zapoved obleče v vljudnišo ali mehkejšo besedo, da se oni, kterega hočemo poučiti, ne žali ali da vsaj manj občuti moč nauka ali zapovedi, ki vedno že po svojem pojmu znači nadvrhovno oblast učenika ali postavodajalca in ravno tako podložnost onega, kteremu se nauk ali postava daje.

Da je svét, nauk in postava večkrat eno in isto, lahko razvidimo iz enega ali drugega vzgleda. Oče n. pr. govori osemnajstletnemu sinu, kterega pošlje v mesto služiti, tako-le: „Ljubi sin, s težkim srcem pustim te od sebe. Ako hočeš srečen biti na svetu, poslušaj moj svét. Molišve nikdar ne opuščaj; iz-

ogibaj se slabih tovaršij, ker kakoršnih prijateljev si bodeš izbral, tak boš tudi ti sam. Z vsemi bodi vljuden, vsem postrežljiv; izkušene in stare ljudi rad poslušaj, ti sam pa vedno raji molči, kakor govori. Spomni se, moj sin, koliko sem za-te pretrpel in ne povračaj mi z nehvaležnostjo, da ne boš proklet že na tej zemlji.“ Tako govori oče. Kaj ne, kako lep nauk je ta, a ob enem tudi svét, kakor ga imenuje sam oče, in sicer ne svét v ožjem pomenu, „de bono meliori“, ker tako živeti je dolžan vsak mladenič, in tem ložej ta nauk zóvemo svét, ker ga oče osemnajstletnemu sinu, toraj že odraslemu in razumnemu, daje v dostojniši in milejši obliki; osemletnemu bi gotovo drugače govoril, pristavil bi morda: ako ne, bo šiba péla. A kdo bo dalje tajil, da so te besede očetove prav tako tudi zapoved sinu dána, sveta zapoved očetova, saj Bog veléva otrokom ubogati očeta in mater, zatoraj je pa nauk očetov sinu prava zapoved. In kolikokrat slišimo o dobrem svetu, kterega dá mati svoji hčeri, a gotovo ta svét je nauk; hči pa smatra oboje, svét ali nauk, kot pravo zapoved; zatoraj se pa tudi, ako se ni po njem ravnala, obtoži, da ni ubogala matere. Tedaj mi moj g. nasprotnik krivično očita, da si prerekam, ako to,

njim, kar se mu ljubi. Tačas so se kmetje jeli zadolževati in družina je jela zgubljevati svojo natorno podlago, svoj dom.

Ravno tačas je po največjih krajih nastalo tlačanstvo. Grajščaki so rekli, da so kmetje, ki jim dajo desetino, njih lastnina in tako rekoč njih sužnji. Prej so bili kmetje sami za-se ali sami svoji, grajščakom so bili le toliko podložni, kakor zdaj sodnijam ali okrajnim glavarstvom; desetino so jim pa zategadel dajali, ker so grajščaki bili njih gosposka, ker so grajščaki opravljali vse to, kar zdaj sodnije in okrajna glavarstva. Teh samostojnih kmetov so se grajščaki polastili in kmetje se niso smeli ganiti brez volje grajščakove; tlaka je bila dostikrat grozna.

Se vé, bilo je veliko dobrih grajščakov, ki so tudi pozneje po očetovski skrbeli za svoje podložne in tudi oni malopridneži, katerim kmet ni bil drugega kot živina, niso smeli podložnih preveč dreti. Skrbeti so morali namreč zavoljo svoje koristi, da so si vedno dobre delavce ohranili, da so kmetje svoj grunt dobro obdelovali, da je bilo več desetine. Zategadel niso pustili, da bi se bil kmet preveč zadolžil in le malokdaj je šel kak grunt na kant.

Koncem prejšnjega stoletja se je grajščakom oblast nekoliko skrajšala, v tem stoletju se jim je pa vsa vzela in kmetje so postali zopet sami svoji ali le na videz. Nove postave silijo kmeta, ki je prej le nekaj tednov grajščaku tlako delal, da dela celo leto tlako za svoj dolg. Desetina prej ni bila tako velika, ali zdaj je davek neznošen.

Pregledali bomo vse, kar kmete zdaj teži, njih velike stroške in njih male dohodke. Odkrila se nam bo zelo žalostna podoba, ali obupati ne smemo. Zdaj se dá še pomagati, zdaj še ni prepozno.

Dolg se mora po poštenem potu odpraviti, kmetska družina mora zopet postati samostojna. V to pomagaj Bog!

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. aprila.

Notranje dežele.

Tržaški poslanec Burgstaller dajal je odgovor od svojega delovanja ter ob enem razvijal program bodočega postopanja svojega, ako bi ga zopet y državni zbor volili. Našteval je, kaj vse je dobrega storil za Trst, da je namreč znižal carino pri izdelkih, ki po morji v Trst dohajajo, s čemur se bo Tržaška trgovina zdatno podprla. Dalje je Burgstaller omenjal železnice Hrpelje-Trst in uredbo pristojbin v Tržaški luki. Tudi Loška in Turiška železnica niste več daleč, vsaj dotične komisije so vse potrebne predpriprave jako ugodno rešile. Vlada sama je Trstu jako naklonjena. Toliko je Burgstaller omenjal o narodno-gospodarski strani svojega postopanja. Gledé politične strani pravi, da se je pridružil Coroninijevemu klubu. Zarad tega ga je pa „Tr. Tagblatt“ v roko vzela in ga prav pošteno zmiva. Coroninijev klub omenjeni časnik primerja ladiji, ki vsak dan pod drugo zastavo veslja, kakor ji ravno kaže; o kakí določnosti v celem klubu ni duha ne sluha! Danes tukaj, jutri tam, to je njegovo glasilo, kar je morda prav prijetno, imenitno pa, kedo vé

kako, to ni po nobenem načinu. Zato se bo Burgstaller svojim volilcem pač slabo prikupil za bodočnost, ako jim ne bo imel drugega programa razviti, kakor to, da je ud Coroninijevega kluba in zarad tega „Tr. Tgbl.“ od Burgstallerja zahteva, da naj odločno pripozna svojo politično barvo, kakor je to storil drug Tržaški poslanec g. Nabrgoj, ki ni še nikdar laviral iz desne na levo ali pa narobe, kar se pa Coroninijevcem na teden po dvakrat ali še večkrat primeri.

Gosposka zbornica imela bode v bodoči seji jako zanimiv dnevni red. Med drugimi predvalila bo tudi dvojje jako važni vprašanji in to: 1.) Ali je prav, da se potepuhi po prisilnih delavnicah k delu silijo? in 2.) o napravi in vzdrževanju takih posilnih delavnic. Kakor se čuje, se bode menda prva točka, ki med drugimi tudi o poojstrilu dotičnih določeb govori, zavrpla, ker je gosposka zbornica teh misli, da imamo zadosti postav, s katerimi se potepuhi vganjajo. Druga točka se bode pa sprejela. Postav imamo res zadosti, potepuhov preveč, denarja, s katerim se po ječah pitajo, pa mnogo premalo. Prav nič bi toraj ne škodovalo, ko bi se taki ljudje, katerim delo ne diši, po delavnicah zaprli, da bi si sami svoj živč prisluzevati morali. Prebivalci bi bili rešeni velike nadloge.

Pražski kazinotje si na vso moč prizadevajo, da bi valove razburjenosti med **nemško prebivalstvo na Českem**, kolikor se le dá povikšali. Kako se zlasti po severnih Čedah vse strahuje na nezasišan način, kar ne trobi v Knotzov rog, je v resnici grozovito. Gorjé mu, kdor ne veruje, da je za Avstrijo edino le v Bismarku rešenje! Če je delavec, pri tistih neodrešencih več dela ne dobi; če je uradnik, ga tako dolgo grizejo, da mu vsakdanji kruh do dobrega zagrené in je prisiljen drugam prositi; če je časnika, no temu je pa še posebno hudo. Tako ga obirajo, da niti jedne dobre dlake na njem ne najdeš. Vse to pa nima drugega namena, kakor to, da bi med narodom v resnici nekako umetno razburjenost obudili, s katero bi se ob svojem času zopet k egiptovskim loncem povrnili. Gospodoželjnost v državi, to in nič drugega jih naganja do umetne razburjenosti. Pravo nemštvo, o katerem dan na dan lažejo, da je v nevarnosti, jim je deveta briga in ne dosti več mari, kakor Francozom kitajščina. Da se Nemci po severnih Čedah tako strahovati dajo, je žalostno, da nimajo pogumnih mož, ki bi se takim političnim hribovcem, kakor so dr. Knotz et consortes, vstavili, kakor se spodobi. Židovske dóbe si nazaj želé ti patroni, da bi zopet davek na davek in dolg na dolg kopičili, kakor so to poprej delali, ubogi kmet naj bi pa plačeval.

Tajnega rovanja med **Rusini po Galiciji** še ni konca ne kraja. Večkrat smo že pisali, kako da je ondi red bazilijancev oslabil in se že skoraj več poznalo ni, ali so to še grško-katoliški menihi, ali pa že bolj pravoslavne cerkve. Zato so v Rimu sklenili, red po oo. Jezusove družbe preosnovati, oziroma ga zopet na pravo pot pripeljati. To pa silno bode v oči tiste Rusine, ki so bolj pravoslavni, nego grško-katoliški in le-ti so tako dolgo podpihivali in proti jezuitom priprosto ljudstvo šuntali, da jim hočejo bazilijance pojezuititi itd., dokler ga niso tako daleč pripravili, da se bo sedaj dvignila deputacija Rusinov do presvitlega cesarja na Dunaj, kjer se bodo pritožili o določbi sv. stola, da jim bazilijance po jezuitih premladiti hoče. Največ jih pa še to boli, da se je za ves čas preosnove redovnega življenja samostan izročil oo. jezuitom z državnim privoljenjem v oskrbnitvo. Preosnova je bila potrebna, kajti nevarnost je bila pri bazilijancih že velika za odpad od Rima in priklop k pravoslavni ruski cerkvi, ktere neumorni agitatorji niso nobene prilike opustili, da bi ne bili nevednega in priprostega naroda k odpadu nagovarjali. Posebno niso

nikdar pozabili kazati na Rim, da je prijatelj katoliških Poljakov, njihovih zatiralecev, in da si tako dolgo ne bodo nikdar priborili s Poljaki enakih pravic, dokler bodo v zvezi z Rimom, ker le-ta Poljakom prednost daje. Radovedni smo na vspeh te deputacije pred cesarjem.

Vnanje države.

Črna gora bode dobila metropolita in načelnika črnogorske pravoslavne cerkve. Na 18. aprila posvetili ji bodo za to najvišjo duhovsko mesto v Petrogradu dosedanega metropolitanskega oskrbnika in arhimandrita Mitrofana Bana. Posvečevanje vršilo se bode v stolni cerkvi sv. Izaka.

O slabosti sedanjega angleškega ministerstva so v **Londonu** sami do dobrega prepričani, ter tega prepričanja tudi ne tajé, da, še celo javno ga priznavajo. „Times“ pravi, da bode angleško ministerstvo kljub priznani svoji slabosti sedaj pokazalo, kaj da zná in česa je zmožno. Napad Rusov na Afgance ob reki Kušk jih k temu sili. Angleži so afganskemu emirju zastavili častno besedo, da se bodo oni zanj potegnili takoj, kakor hitro bi Rusi državno mejo prestopili. To se je zgodilo in Angleži bodo ostali mož beseda, ako Rusija ne napravi poprej — bankerota, kar angleški veleumi iz rednega državnega deficita v Petrogradu sklepajo. Bože moj, ko bi temu tako bilo, bila bi že zdavnej z malimi izjemami celó Evropa na — bobnu! Pri vsem tem pa Angleži tudi prizanesljivost še poznajo in, rekli bi, nekako od daleč na taisto kažejo, ako bi Rusi takoj generala Komarova na odgovor poklicali in ga ojstro prijeli za njegovo lastnovoljno postopanje in lasanje afganskih divjakov. Oziraje se na ogromne priprave za vojsko, ki se po celem carstvu Ivana Groznega vršé, jako dvomimo, da bo Rusija v tem smislu bombažastim Angležem vstregla ter svojega generala na odgovor klical zarad tega, kar je že danes storil. Takih komedij so na Ruskem že navajeni, posebno ako se jim dobro obnesejo, kakor se je to Komarovu zgodilo. Sploh so pa Londonski listi vsi v tem edini, da se mora Angleška dvigniti in s topovi na suhem in na morji meglo prepoditi, ktera že dalje časa polega med rusko in angleško politiko. Vojske z Rusi si v Londonu vse želí od prvega veletrgovca do poslednjega delavca, če tudi je velika Britanija na dveh straneh že do vratu v vojsko zapletena. V Sudanu namreč ne vedó, kam bi se obrnili, da bi Mahdiju ne prišli v pest, v Kanadi so jim pa na pol indijani (mestici) dovolj nadležni, da se jim tudi ne godi ravno najbolje. Kljub temu jih pa škrpec še v Afganistan vleče, kjer so pred nekoliko leti že svojo vojno srečo poskušali, pa so le bunke dobivali. Naj le gredó; če tudi imajo Indijo za hrbtom, ktera je z vojaki dobro preskrbljena, preveč jih pa vendar-le nima in vsak batalijon, ki ga bodo iz Indije v Afganistan porinili, pogrešal se bode občutljivo v deželi braminov. Če tudi so mnogo bolje pripravljene za boj memo Rusov in imajo vse bolj pri rokah, je vendar jako dvomljivo, čegava bo zmaga; a premagani — bilo bi za-nje osodapolno, da si znabiti še nikdo ne misli.

Kjer se kaj zastoj dobí, ondi so **Lahi** prvi, ki roko dvignejo. „Agenzia Stefani“ zašumela je v imenu laške vlade po evropskem diplomatičnem grmu, češ, kaj bodo velesile rekle, ako bi v slučají angeško-ruske vojske Lahi Egipt zasedli. Do sedaj ni še iz grma nobeden zajec skočil; ali bi pa Lahi v Egiptu kaj več opravili, kakor so Angleži, ali bi si ondi ne opekli ravno tako grabežljivih rok, kakor se je Angležem to po celem telesu zgodilo, je pač drugo vprašanje. Pomisliti je treba, da Lahi v severni Afriki kljub temu, da ima skoraj večina mest laški značaj, niso nič priljubljeni; v Tripolisu jih pa naravnost sovražijo in hudo sovražijo. Na cvetni petek napravili so drviši po mošejah v pričó

kar imenujem nauk ali svét, ob enem zóvem postavo.

V ta moj „svét“ toraj se je g. nasprotnik zagnal z vso silo trdéch, da pesnikove besede drugega ne izražajo nego le golo, čisto prošnjo, podobno popolnoma molitvi Gospodovi, kateri pravimo Oče naš! Da nas o tem prepriča, povdarja in dokazuje pred vsem, da se Slovenci poslužujemo velevnikove oblike, kadar hočemo prositi ali moliti. Ne ugovarjam temu. Vendar mora g. nasprotnik priznati, da velevnikova oblika nam ravno tako, in nič manj, služi, da izražamo ž njo nauk, svét ali pa postavo. Tega vendar ne bo tajil; in to je meni dovolj. Izmed raznih pomenov velevnikove oblike pa, katero imamo besedam pesnikovim prisoditi? Moj nasprotnik pravi: ta pomen velevnikove oblike je prošnja ali želja; jaz pa sem trdil, da ta prošnja izraža še nekaj drugega to je: nauk, svét ali postava. Kar sem trdil, še trdim in upam še jasnejše dokazati. V ta namen navedem še enkrat zadnje verze omenjene pesni:

Za novo stvar moj práh porabiš, —
In káko? Jaz ne véim,
Ti sam si gospodar!
A eno te prositi smém:
Iz praha vzgôji ti cvetico,
Podári lógu pévko-ptico,

Katórokoli vstvári stvár;
Kedór bi pa ko jaz na svéti
Imél čútiti in trpéti
Mej dvómi, zmótami viséti —
Človeka — vstváriti níkar!

Vsekako imajo te besede nekaj čudnega, skrivnostnega na sebi. Menim, da se nikjer z večo pravico ne dajo vporabiti besede, ktere nahajamo pri našem pesniku samem v oni „Obrambi“, o kateri mislim kasneje kaj več govoriti, besede, s katerimi pravi, da

... poezija je — polumrák,
... ki skrivnostno krije
... vstvaritve žive domišljije ...

V polumraku se vidi sicer, a vendar ne jasno. Vidi se, ker polumrak ni kakor brez-zvezdna polnoč,

Ko góste teme sovražna móč
Nebó in zémľjo odeva;

ne, v polumraku je vedno še nekaj luči. A z druge strani vidi se nejasno, ker, kakor pravi naš pesnik, poezija tudi ni kot svetli poldan,

Ko solnce prejasno stvari obseva

Kakor toraj v polumraku telesa vidimo sicer in čutimo, a posamnih potez in barv na njih ne moremo do dobra razločiti, ravno tako, reči je hotel pesnik,

je tudi ideja ali misel v pesen skrivnostno zavita, tako, da jo duh ali bolje srce koj in brez težave že na prvi pogled nekako usluťi, dasi je ne more razum brž s početka evidentno in na drobno upoznati. Kar pa to jasno upoznanje zavira in idejo razumu zakriva, je več ali manj umeteljna praznična oblika, kateri človek živeč v prozi vsakdanjega življenja, ni privajen, tako, da ne more koj z razumom prodreti slepeče vnanjosti, da bi koj dovel v podobljeno idejo. Zraven tega tudi pesnik, pred vsem pa lirik, kakor sam peva iz sreca, izlivaóč svoje lastne čute, tako tudi peva naravnost k sreca, ne k razumu; srce je od pesni njegove najprej zavzeto, in to je že vneto, ko še le pride trezni mrzli razum, ter začne po svojih postavah razmotrovati in razločevati, da bi spoznal kaj je prav za prav to, od česar mu je srce že zavzeto. Ta je po mojem mnenji oni polumrak v poeziji, jasna je sreca, temna razumu. Toda dolžnost naša je, kar je temno, logično razmotriti in razsvetliti, da se tudi razumu odpre pot v skrivnostne pesniške stvaritve. To je naloga vsakega misleca, posebno pa kritika.

(Dalje prih.)

obilno zbranih mohamedanov govore, v katerih so pravoverne moslime opominjali, da naj se z vročimi molitvami k alahu obračajo za odvrnjenje grozne šibe, ktera Tripolisu po zasedanji nevernikov žuga. Raztrosila se je bila namreč vest med Tripoliškimi mohamedanci, da Lahi mislijo poleg Egipta tudi Tripolis zasesti. Da se ta šiba božja odvrne, oznanili so derviši za ponedeljek po evetni nedelji javen spreved po mestu, kterega se je toliko oboroženih mohamedanov vdeležilo, da se je vse trlo. Vsi so z rokami okoli sebe mahali in se proti nebu oziraje klicali, naj allah nevernike pomori, da jim ne bodo delali nadleže. Evropska naselbina v Tripolisu tresla se je silno za svoje življenje in imetje, kajti vse je na to kazalo, da bode vsak čas ljuta množica po evropskem oddelku mesta padla in kristjane moriti začela. Tripoliška vlada je sama sprevidela nevarnost, ktera se za nemohamedane po fanatičnih derviših zbira in je redarje z vojaki vred poslala spreved razganjat, kar se ji je tudi posrečilo. V očigled takega položaja se Lahom pač ni nadjati, da bi v Egiptu več opravili, kakor pa so Angleži.

Kaj je z *Egiptom*? Več let brozgala je tuja oblast po kraljevini Faraonov in lahko rečemo, da ne zastoj — temveč na veliko škodo dežele, prebivalcev in zadnjič tudi na svojo lastno veliko škodo! Angleži so se v Egipt peljali, da bi ondi napravili red, kjer se jim je Arabi paša preveč ošabno in svojeglavno obnašal. Rekli so, da gredó vreat finance, odpravljat bič ter zatirat sužnost. Razsuli so iz tega namena krasno in bogato trgovinsko mesto Aleksandrijo; kretali so dalje proti jugu ter so Arabija res pregnali, ali financ vrediti, Egipta osrečiti niso znali. Prikaže se v Sudanu Mahdi. Egiptovska vlada ima zvezane roke; Turčija ponuja svojo pomoč, a Angleži jo odbijajo, ker hočejo vse sami storiti. Res gré v Sudan več tisoč angleške vojske ter bodo polagoma poklani. Na milijone goldinarjev denarja je venjak zmetanih, svojega izbornega vojskovodja Gordona so žrtovani, dosegli o vsem tem niso nič. Finance so razrite, kakor prej, bič in robstvo imata še vedno veljavo, kakor sta jo imela pod Arabijem, da še več. Gordon celó je robstvo priznal postavno, če tudi ga je šel zatirat in Mahdi je pa dandanes naravnost malik ondašnjih zamorcev postal. Pred tremi leti so ga komaj okoli Egipta poznali in za sleparja imeli, dandanes sveti se njegovo ime po celem svetu, če tudi ne ravno povsod v najlepši luči, gotovo pa mu na milijone mohamedanskih src živahno nasproti bije ne le v Afriki, temveč tudi v Arabiji in povsod, kjer se Mohamed časti. To so toraj nasledki angleške slaboumnosti v Egiptu, katerih vseh bi ne bilo v tolikošni meri, če bi bili rudečesuknarji doma ostali. Aleksandrija stala bi bila še dandanes; zamorci bi bili še dandanes od svojih gospodarjev bičani, kakor jih sedaj deloma javno, deloma skrivaj tepejo, ker se zamorec pri svojem gospodarju drugega ne boji, kakor biča, ki mu po hrbtu krvave brazde reže. Mahdi bi se pa brez Angležev ne bil nikdar spél na tolikošno stopinjo slave, kakor so mu ravno oni pomagali, če bi se bil on vedno le okoli Kahire in drugih egiptovskih mest potikal in ondi Evropejce lovil, ki so se preveč venjak upali. Tako je ves vspeh Angležev v Egiptu silno malo vreden in se lahko reče, da so šli tjakaj le škodo delat.

Izvirni dopisi.

— **Od Novocerkve**, 12. aprila. (*Vpeljevanje dr. Gregorca v Novocerkvo*.) Svojim č. bralcem ste že poročali o slovesnem sprejemu našega novega kanonika in farnega predstojnika, velečast. gosp. dr. Lavoslava Gregorca. Dostaviti bi še bilo potreba, da blizo farne cerkve ga je pričakovala šolska mladina z obilno množico faranov, ki so ga najpoprej v farno cerkev spremljali, kjer so novi č. g. kanonik pred izpostavljenim presv. R. T. molili sv. litanije in svojim novim ovčicem vprvič z Najsvetejšim sv. blagoslov podelili. V farovžu poklonili so se mu potem odbrani zastopniki fare. Veliki teden, potem pa visoki velikonočni prazniki zadržavali so slovesno vpeljevanje našega novega g. kanonika, ki je bil že 16. marca t. l. v Mariboru inštaliran — do današnje „bele nedelje“. Slavno občinsko predstojništvo skrbelo je za to, da se ne samo farani, ampak tudi njihovi sosedi na ta preimenitni praznik dostojno pripravijo. Mogočni strel in vbrano pritrkavanje zvonov razlegalo se je že na predvečer po Novocerkveški in bližnjih dolinah. Na večer pa so po vrhuncih goreli krasni kresi in s Hrenovškega hriba švigale so raznobarvne rakete na kviško, da so se njih iskricice v bližnje Celje in prijazno Savinsko dolino videle.

Drugi dan ob 9. uri prihajale so trume pobožnega ljudstva od vseh strani k Novicerkvi. Med njimi videl si od vseh strani drdrati kočije z najodličnejšimi gosti. Prvi izmed vseh počastil je našega novega g. kanonika c. kr. namestni svetovalec

in okrajni glavar Celjski, preblagorodni g. Haas, potem došel je dekan Novocerkveške dekanije, preč. g. duhovni svetovalec Karol Gajšek z Dobrne. Ž njimi vred zbrali so se vsi č. gg. župniki domače, dva celó iz oddaljene Konjiške dekanije. Izmed p. n. gostov svetovnega stanu naj imenujem vse tri gg. grajščake tukajšnje fare: Taborskega barona Manteuffelna, Lemberškega dr. Langerja in Soškega Waldherrja, potem deželnega poslanca g. Mihaela Vošnjaka, g. dr. Srneca iz Celja, dr. Rudolfa iz Konjic i. dr.

Vhod v praznično okinčano farno cerkev bil je čez vse slovesen. Po odpetem: „Veni S. Spiritus“ stopijo preč. g. dekan Gajšek na pridišnico, da v imenu Njih prevzvišenosti našega mil. knezoškofa predstavijo Novocerkveški fari njenega novega farnega predstojnika, ter ovčicam v kratki, pa prav topli besedi razložijo njih dolžnosti proti novemu dušnemu pastirju. Temu pa priporočijo svojo novo čredo vladati z modrostjo, potrpežljivostjo in ljubeznijo. Z mnogobrojno asistencijo služili so potem novi g. kanonik veliko slovesno sv. mašo za svojo novo čedo. Svečanost povzdigovalo je lepo ljudsko petje, ki se je po vsi prostorni cerkvi razlegalo.

Ko se je z zahvalno pesmijo sklenila slovesna božja služba, stopijo novi č. g. kanonik s svojima gg. kaplanoma pred oltar, da bi dva para svojih faranov za zlato poroko blagoslovili. Enega teh ženinov pripravljali so na prvo poroko še pokoj. mil. knez in škof Anton M. Slomšek, ki so bili do l. 1829 Novocerkveški kaplan, drugega pa pokojni kanonik g. Juvančič, ko so po smrti pokoj. dekana pl. Jakominija to faro kot provizor pred 54 leti oskrbljevali. Oba para sta toraj že mnogo nad 50 let poročena, le prizadevanju nevtrudljivega cerkvenega ključarja Ant. Majerja se je posrečilo nju pregovoriti, da sta oba para današnji dan, ko so se novi g. kanonik s svojo lepo nevesto, Novocerkveško farno cerkvijo poročili, prišla s svojimi otroci in vnuki praznično okinčana v cerkev, da sta vpričo tolike množice Bogu dala hvalo za vse v dolgih letih srečnega zakona prejetih dobrot, ter sta vse pred oltarjem nekaj storjene obljube ponovila.

Gostoljubna miza novega g. kanonika zbrala je 25 najodličnejših gostov, ker za več ni bilo prostora najti. Želel bi si bil, da bi napitnice, ki so se pri tem obedu napivale, ne bili slišali le častilci, ampak tudi nasprotniki našega novega visokoč. g. kanonika, Prepričali bi se bili do živega, da srce, ki tako gorko za svoj narod bije, nikomur ne more v greh šteti enake ljubezni do svojega naroda. Prvo napitnico govoril je veleč. g. kanonik dr. Gregorec v latinskem jeziku na sv. Očeta Leona XIII., katerih god se je včeraj obhajal; druga na dva premil. knezoškofa ki sta po svojem skupnem delovanju jim to „prelepo župnijo“ podelila, Njih Ekscelenca našega mil. knezoškofa Jakoba Maksa Stepischnegega in mil. Krškega knezoškofa Petra Funderja. Tretja napitnica pozivala je navzoče goste čaše povzdigniti na zdravje našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., za kterega nas celó inostranci zavidajo. Preč. gospod dekan napil je na to na zdravje novega farnega predstojnika, novega hišnega gospodarja in novega soseda novega prečast. kanonika dr. Gregorca. Blag. g. c. kr. namest. svetovalec napil je na nemejlivo slogo med Novocerkveško farno oblastjo in ces. vlado; na kar so novi g. kanonika odzdravili, da kot duhovnik morajo zvesto se držati ravnila, da ste od Boga postavljeni dve oblasti, duhovska in svetna, ki ste obe od Boga in imate obe nalog podložnike k Bogu voditi. To se pa vspešno le takrat zamore goditi, ako obe složno delate in druga drugo podpirate. „To je moje načelo“, so dejali, „in temu hočem zvest ostati“.

Rad Vam bi še eno ali drugo krasno napitnico priobčil, pa meni čas, Vam pa prostor tega ne pripušča. Naj še kratko omenim, da je prečast. gosp. dekan napil na zdravje presl. Strasburškega kapiteln, baron Manteuffel v imenu vseh sosedov dobrodoščico novemu g. sosedu, ta na blagor svojih faranov in sosedov — posebno pa še na blagor s cesarskim križcem odlikovanega domačega gosp. nadučitelja. Višnovčški župan poklonil je v imenu fare novemu g. kanoniku za njih častni dar trojno darilo od tega, česar fara mnogo ima, namreč: spoštovanja, vdanosti in ljubezni.

G. dr. Srnec napil je še na zdravje narodnemu praboritelju, ki je dolgih 10 let stal v prvi vrsti poštenega boja za narodno enakopravnost ter od naroda pogumno odbijal pušice, ki so nanj letele iz nasprotnega tabora. Tako so se vršile zdravice za zdravico. Vmes svirala je domača godba

cesarsko pesen in raznovrstne narodne. Strela grom oznanoval je to veselje s krepkim bučanjem tudi daljnim sosedom, kako veselo da je bilo danes pri Novicerkvi.

Bog daj novemu velečast. gosp. kanoniku dr. Lavoslavu Gregorcu, še mnogo tako veselih dni včakati.

S Krke, 10. aprila. Ljudje tožijo, da se godí dandanes le slabo na svetu. Večkrat je to tudi resnica. Velikonočna sreda n. pr., to trditev dobro spriča nam Krčanom in tudi tebi, čislani „Slovenec“. Le poslušaj, kaj smo prebili ta dan. Zjutraj so nam popisavali strašni požar v Soteski, o katerem si že poročal. Popoldne raznesla se je novica, da smo že spet ob poštarja in pošto vsaj za nekaj časa. Ni še dolgo, odkar je bila služba njegova razpisana, pa je že spet prazna. Ako ne dobimo kmalu naslednika, bo imel marsikdo velike sitnosti, če bo hotel komu kaj poslati. Za to novico povedali so iz Št. Vida došli sejmarji, da je tam tatinska roka zmaknila nekemu kmetu 300 goldinarjev. Najhuje pa je prišlo na večer. To je bilo takó. V Trebnjo Gorico pride krošnjar prosit prenočišča. Ker so tu jako gostoljubni ljudje, dobi ga v prvi hiši, kjer mu posteljejo pri peči. Predno se podajo k počitku, molijo rožni venec in tujec tudi ž njimi. Po molitvi pa velé tujcu spat, češ, bomo vgasnili. Ta se res začne razpravljati, pa spat noče iti, dasi tudi luč pihnejo in se vsi drugi vležejo. V tēmi začne prišlec po hiši hoditi in prime neki (če po naključji ali kakó?) gospodarja za nogo. Ta ga začne karati, zakaj ne dá mirú in noče ležati ter naredi spet luč. V tem pa začne tujec tožiti, da mu tu ni več obstati in s izsuvalnim zajcem gladi svojo obleko, začne plaho okrog sebe gledati in hoče imeti palico, ki jo je bil pustil v veži, da bi šel iskat svojega tovariša. Gospodar mu prigovarja naj ostane, ker je zunaj tema, palico pa mu hoče sam prinesiti iz veže. Kar vdari mož z zajcem ob okno in plane skozi okno iz hiše ter teče po vasi klicaje na pomoč. Potrka pri drugi hiši, kjer so bile domá same ženske. Ko pové, kdo je, ga vzamejo pod streho. Sede na klop in molči. Le kar ga vprašajo odgovori. Od roke pa lije kri, ker si jo je bil ob steklenino v oknu obrezal. Velé mu, naj si rano spere v vodi, ki je bila tam v škafu. V tem pa pride gospodar, ki ga je bil najprej sprejel in ga začne spraševati, zakaj je to naredil in okno vtrl. Za okno plača 1 gld., gospodar pa gré gledat, koliko „šip“ je pobitih in mu prinese menda 65 kr. nazaj, ki jih pa tujec noče. Kmalo začne spet tu tožiti, da ne more prebiti v hiši in res tudi od tu zbeži. Ženske ga pridržujejo, pa nič ne pomagajo. Dēre po vasi, iz vasi na polje, kar so pričale drugi dan stopinje, na travniku ob Krki pa se je sled zgubil. Reka je v tem kraji jako globoka, ob povodnji pa je bila še bolj narasla, tako, da ga je izvestno pogoltnila, ako je nesrečnež zašel v njeno valovje.

Drugi dan je župan pregledal zapuščino in našel krošnjarsko knjižico od l. 1882 (če sem si prav zapomnil), glaseča se na Janeza Oreška, 42 let starega, od Črnomlja domá, in pa neki „Erlaubnisschein“ od bavarske vlade, da je smel tam krošnjariti.

Ali je nesrečnež sam s to osebo identičen in ali je zašel res v Krko in zakaj razodela nam bo morda prihodnost. Vsekako čudno je, da je iz dveh hiš všel, ko so vendar v obeh tako mirni ljudje domá. Nekteri sodijo, da se mu je zmešalo.

Da pa ne poročam zgolj žalostnih novic, naj skenem pa z veselo.

„Slovenec“ je že naznanil, da bomo dobili nov šolski vrt, zdaj pa naj oznani še, da ga že imamo, kar je veliko vredno za nas. Sadjereja je pri nas revna, vrt pa nam daje upanje, da se bo kmalo povzdignila. Tolikošen je, da bo lahko dajal Krčanom vsako leto nad 400 žlahtnih drevesec, kedar bodo dorasla.

Gospodu krajnemu šolskemu predsedniku, ki nam je vrt napravil, dolžni smo velike zahvale.

To naj bi bilo v spodbudo, da bi si šolskih vrtov še tam omislili, kjer jih nimajo, ali pa jih preosnovali, kjer raste mesto jablan in hrušec zelje in repa gospodov učiteljev z zeljenjavo zmešana.

Domače novice.

(Za častnega občana) izvolila si je občina Grosuplje na Dolenjskem g. deželnega predsednika

barona Winklerja v znamenje njegovih zaslug za našo deželo.

(Kranjsko obrtno društvo) imelo je predvčerajnem svoj občni zbor, kateri ni bil tako mnogobrojno obiskan, kakor bi bilo v lastno korist obrtnikov želeži. Slabi vdeležbi pa je bil vzrok tudi nek drugi shod obrtnikov, ki so dela izvrševali pri novi zgradbi za preparandijo in ko so imeli skoraj ob istem času tudi zborovanje. Predsedoval je občnemu zboru društveni predsednik g. A. Klein, kateri je društvenikom izrekel zahvalo za vdeležbo in obžalovanje izrekel, da društvo vsled premalih gmotnih moči ni zamoglo uspešneje delovati v korist domačega obrtništva. Društveni račun kaže, da je bilo dohodkov 321 gold. 62 kr., stroškov pa 143 gold. 35 kr., tako da je ostalo v blagajnici 178 gold. 27 kr. Večjih stroškov dalje ne bode za upravne stroške, ker je hišni posestnik in mesar gosp. Štrukelj prepustil društveno sobo društvu popolnem brezplačno. Društveni tajnik, gosp. Kunc, naglašala nekoliko malomarno društveno delovanje preteklo leto, čemur pa je vzrok, da so se pričele po novi obrtni postavi nove obrtne zadruga, a žalibog, da se ni doslej v Ljubljani niti jedna pravoveljavna ustanovila. Celó pekovska zadruga pod izvrstnim vodstvom nje načelnika pekovskega mojstra, g. A. Jenkota, ktera je že popolnem vredjene pravila v smislu postave vložila meseca avgusta l. l. dosedaj še ni zadobila potrjenje slavne c. kr. deželne vlade. Tako se je po ustanovljenji zadrug skupno delovanje obrtnikov v društvu krhalo, ne da bi bilo posamezno kaj vspeha zabilježiti. Društveni tajnik, g. Kunc, poročal je o tretjem občnem avstrijskem obrtnem shodu na Dunaji, kterege se je vdeležil on in še štirje društveniki. Povedal je, da so vsi zastopniki obrtnikov z raznih deželá avstrijskih osvedočili, da je ta shod pravičnim in izpeljivim zahtevam obrtnikov le škodoval, kar so celó priznali mnogi Dunajskih obrtnikov in da so obrtniki z vsih deželá avstrijskih sklenili, da s sedanjimi obrtnimi kolovodji Dunajskimi, pod poveljstvom državnega poslanca Löblich a, ne marajo imeti ničesa več opraviti in da ne gredó več v kak tak shod na Dunaj. Društveni predsednik g. Klein pozivlje društvenike, naj vztrajajo in se trudijo obrtnem stanu ohraniti edino društvo, ktero ima namen skrbeti za njih koristi. Razgovarjalo se je potem jako mnogo, ali bi se naj letni donesek od 3 gold. znižal v obče, ali na 2 ali 1 gold. Sklenilo se je razne predloge o tej zadevi rešiti v prihodnjem mesečnem shodu in v istem izvršiti dopolnilne volitve. Društveni tajnik, g. M. Kunc, je potem poročal jako razvidljivo o obrtnih reformah, kaj se je nameravalo storiti in kaj se je izvedlo dosedaj, in kako je delovati, da stopi po državnem zboru sklenjena obrtna postava v življenje. Predavanje vzbudilo je občno zanimanje.

(K preizkušnji učiteljske sposobnosti), ki se je začela 13. aprila, se je oglasilo 21 učiteljev in 9 učiteljic, in sicer gg.: Avg. Arselin, zač. učitelj v Dupljah na Gorenjskem; Karol Benedik, zač. učitelj v Lidinah; Mihael Bregant, zač. učitelj v Selcah; Jurij Erker ml., zač. učitelj v Morovici; Jurij Erker st., zač. učitelj v Polomu; Robert Erblich, učitelj v Waldherjevem zavodu v Ljubljani; Franc Galè, zač. učitelj pri sv. Jakobu na Savi; Janez Hočevar, zač. učitelj v Jesenicah; Franc Kalan, pom. učitelj na Zgornji Sušici; Ant. Kadunec, zač. učitelj v Hinjah; Janez Krulec, pom. učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Tom. Petrovec, zač. učitelj v Čemšeniku; Peter Pogačnik, zač. učitelj v Besnici; Ign. Zupan, zač. podučitelj pri sv. Lovrencu na Štajarskem; Ludv. Stiasny in Avg. Stefančič, zač. učitelja v Kamniku; Jan. Toman, zač. učitelj v Šmartnem pri Litiji; Jan. Tomažič, zač. učitelj v Nevljah; Ign. Tramè, zač. učitelj v Kamniku; Jan. Vogelnik, zač. učitelj v Idriji; Josip Windisch, zač. učitelj v Oseku na Kočevskem; gospodičine: Kat. Droll, zač. učit. pri sv. Petru pri Novem mestu; Mar. Mihel, zač. učit. v Mokronogu; Ivana Miklavčič, podučit. v Lipalejvasi na Koroškem; Sofija Podkrajšek, zač. učit. v Trnovem; Ana Pour, zač. učit. v Moravčah; Ana Rizzoli, zač. učit. v Vremu; Dor. Ruprecht, učit. kand. v Ljubljani; Ana Šmidinger, zač. učit. v Št. Jerneji; Franja Šmitik, zač. učit. na Boh. Bistrici. („U. T.“)

(Služba gojzdnega paznika) pri c. kr. gozdarskem in domenskem ravnateljstvu v Gorici je razpisana. Plača je 400 gold., aktivne doklade na leto 100 gold. in pa drva oziroma tudi v denarjih.

Prošnje naj se vlagajo v šestih tednih na omenjeno ravnateljstvo.

(Umora) na hrvaški meji, o katerem je včeraj naš dopisnik sporočal, jako sumljiv je nek Franc Bratanič, kterege tudi vže sodnija išče. Doma je iz Lokrih pri Metliki, blizo 30 let star, srednje velikosti, okroglega obraza, plavolas, ima plave male brke, naoščen nos, dobre zobe, se vedno na smeh drži in ima pri hoji navadno roke v žepih. Govori slovenski in hrvaški. Hlače ima temne barve, kratak suknen „pruštof“ in star klobuk. Ljudje so ga videli v omenjenem času, ko se je umor doprinesel, ondi na poti preko Hrvaške v Bosno. Pri sebi ima delavske bukvice na svoje ime, ktere mu je Lokriški župan podpisal. Umor, ki ga je doprinesel, je tako grozovit, da se niti popisati ne dá, še manj pa bolečine, ki jih je ubogi fante pred mučeniško svojo smrtjo občutil. Vešali so za tako divjo zver še vse premalo.

(Tristoletnico) obhajala bo drugo leto na 14. aprila Graška univerza. Na ta dan leta 1586 odprla se je imenovana velika šola, ktero je avstrijski nadvojvoda Karol II. ustanovil. Medicinski oddelek na tej veliki šoli odprl se je pa še le 13. januarja 1863.

(Celovski ravnatelj finančne direkcije) in finančni nadsvetnik, g. Karol baron Csörnig, prejel je v znamenje svojega izbornega delovanja naslov in značaj c. kr. dvornega svetovalca.

(Imenovanja na Primorskem.) Inženir, dr. Matej Vitezić postal je nadinženir, in c. kr. stavbeni pristav Robert Bouvard pl. Châtelet pa inženir pri državnem stavbarstvu na Primorskem. — Policijski koncipist Eduard Mayer pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, postal je policijski komisar ravno tam.

(Nenavadno oporoko) napravil je Beljaški mešan Janez Feldner. 3000 goldinarjev je zapustil mestni občini s pristavkom, da naj se obresti vsako drugo leto izplačajo kaki pošteni pa revni nevesti izmed Beljaških prebivalcev nemške rodovine za doto. Pogoji so: da sta oče in mati prava Nemca, da že več časa v Beljaku stanujeta, da je nevesta neomadeževana, da zná dobro šivati in za domačo potrebo kuhati in pa da je med 20. in 30. letom svoje starosti. Gizdalinke so izključene od te dote. Gosposka je oporoko potrdila in se bo bodoče leto že prva nevesta s to doto omožila.

(Z naglo smrtjo) umrl je v Trstu 45letni senski mešetar Anton Tomšič, ko se je po opravi s fижakerjem peljal. Na trgu „Barriera“ se izvošček ozré in Tomšiča vsega bledega, nazaj naslonjenega vidi. Pene so mu iz ust tiščale. Mrtvoud ga je zadel.

Telegrami.

Berlin, 14. aprila. Schorlemer-Alst vodja centra se je državnemu poslanstvu odpovedal.

London, 15. aprila. Dailynews pravi, da je Petrograjska depeša, ktero je britanska vlada včeraj prejela, le nadaljevanje razprav o določitvi meje, ktere so se bile nekoliko pretrgale po Pendjehški aferi. Brzojavka je jako spravljevega duha in vse kaže, da se bo mejno vprašanje ugodno rešilo.

London, 14. aprila. Tolpa narodnjakov pod vodstvom nekterih poslancev zbrala se je včeraj na kolodvoru v Mallowu, da prestolonaslednikoma napravi sovražno demonstracijo. Redarji so jih razgnali. Takoj na to zbrali so se pa narodnjaki zopet blizo kolodvora, kjer so prestolonaslednikoma sikali in zvižgali. V Korku so vse okna po tistih hišah pobili, kjer so se zastave razobesile.

Novi Jork, 15. aprila. Republiku Guatemala in Sansalvador napravili ste mir. Oklicala se je splošnja amnestija.

Suakim, 14. aprila. Lah i v Masani postali so se Arafalija, kjer so poleg egiptovske laško zastavo razvili.

Tujci.

13. aprila.

Pri **Mati:** Horowitz, trgovec, z Dunaja. — Baron Sotti, c. k. major, iz Pešte. — Viljem pl. Jettmar, c. k. okr. glavar, iz Voloske. — Peter Giorgoli, trgovec, iz Trsta. — Nikolaj Kreuger, pek, s soprogo, iz Beljaka. — Viktor Schönewetter, c. k. nadporočnik, iz Ptuja. — Anton Jaklič, duhovnik, iz Metlike. — Anton Brumen, c. k. sodn. pristav, iz Metlike.

Pri **Stonu:** Alfred Lenk, načelnik postaje, s soprogo, z Dunaja. — Kowitz, Barberini, trgovec, z Dunaja. — Viljem Pöcher, trgovec, iz Badena. — Josip Kimzyn, trgovec, iz Budapešte. — Josip Ramor, trgovec, iz Trsta. — Frančiška Lapajne in Franc Krap, zasebnika, iz Idrije. — Jovana Gajo, uradn. vdova, iz Vipave. — R. Rinaldy, trgovec, iz Siska. — Kapus, trgovec, iz Kamne gorice. — Jalen, trgovec, iz Kropce. — J. Pibrovec, trgovec, iz Podnarta. — Starè, posestnik, iz Mengša.

Pri **Bavarskem dvoru:** Matevž Dagarin, natak, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru:** A. Rücker, šolski vodja, z Dunaja. — Josip Mayer, trg. pot., z Dunaja. — Aleks. Hudovalnik, not. kandidat, iz Zatičine. — Fidelij Zeschko, kadet c. k. mornarice, iz Pulja.

Pri **Avstrijskem caru:** Ljudevit Stiasny, Avgust Stefančič, učitelja, iz Kamnika. — Tomaž Petrovec, učitelj, iz Čemšenika.

Pri **Virantu:** Hermann Breindl, inženir, s soprogo, iz Lienca. — Tomaž Schmied, jermenar, iz Gradca.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 48 gl., Rio 44, St. Domingo 56, Portorico 75, Cejlon 66—125, biserna 90, Java 57, Mokka 87—100.

Sladkor po 19.75—27.50 gl.

Dišave: poper 90 gl., žbice 70.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 16, iz Smirne 25, rozine 13, pomoranče 2, limone 1.50 za vsak zaboj, rožiči 3, mandeljni 76.

Olje: laško 65—100 gl., albansko 41—48, dalmatinsko 43, angleško 31, petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplattje 140—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterška 110.

Bombaž: ameriški 75, indiški 54.

Ježice po 22—28 gl.

Mast: maslo 95—100, angleška 50.50, ogerska 59, špeh 51.50.

Zito: pšenica ruska 6.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7.50, oves 7, fižol 10, grah 13—15, riž laški 14—21, indiški 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 40 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	79 " 90 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	104 " 60 "
Papirna renta, davka prosta	95 " 05 "
Akcije avstr.-ogerske banke	850 " — "
Kreditne akcije	280 " — "
London	126 " — "
Srebro	— " — "
Franoski napoleond.	9 " 95 "
Ces. cekini	5 " 80 "
Nemške marke	61 " 50 "

Od 14. aprila.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
" " 4%	93 " 35 "
" papirna renta 5%	88 " 45 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 95 " 25 "
Länderbanke	96 " — "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	560 " — "
" državne železnice	300 " 50 "
Tramway-društva velj. 170 gl.	212 " — "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 " — "
4% " " " 1860	500 " 138 " 75 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170 " — "
" " " 1864	50 " 170 " — "
Kreditne srečke	100 " 177 " 50 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " 50 "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 75 "

Razglas.

(2)

V Laniščih pod Ljubljano v Šmarijski fari se bo pri cerkvi sv. Uršule nov stolp delal. Kdor želi tesarsko ali kleparsko delo, ali oboje skup prevzeti, naj pride v torek po drugi nedelji po Veliki noči, to je:

21. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne,

v Lanišče, kjer se bo imenovano delo po očitni dražbi oddajalo.

Od cerkvenega predstojništva

11. aprila 1885.

Andr. Drobnič,
dekan.

Umetne

(7)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.